

Narodna Straža

IZLAZI SVAKE SUBOTE. — PRETPLATAN ZA GODINU DIN 10. — POLUGODISNJE I TROMJESEČNO RAZMJEŠNO. — ZA INOZEMSTVO DVOSTRUKO. — OGLASI PO CIJENIKU. — PISMA I PRETPLATA SE ŠALJU NA UREDNIŠTVO I UPRAVU „NARODNE STRAŽE“ ŠIBENIK, POŠT. PRET. 17. — RUKOPISI SE NE VRAĆAJU

BROJ 3.

ŠIBENIK, 28. SIJEČNJA 1928.

GODINA VIII.

Dr Wirth o „godini svjetskih izbora“

Bivši njemački državni kancelar i istaknuti član njemačkoga Centruma u parlamentu dr Wirth boravio je prošlih dana u Parizu. Značajno je, da je taj Nijemac posjetio i bio primljen kod predsjednika Francuske Doumerguea i ministra vanjskih poslova Brianda. Konačno je dra Wirtha u subotu primio i ministar-predsjednik Poincaré. U *Matinu* od nedjelje objavljuje publicist Jules Sanerwein interesantan razgovor s drom Wirthom, koji se neobično mnogo podudara s izjavama dra Korolca, koje smo o novoj godini donijeli.

Dr Wirth kazao je uglavnom ovo: Mi se nalazimo u dobi vrlo važnoj, osobito za razvoj naše zapadnjačke civilizacije. Da upotrijebim njemački izraz, kazat ću, da se nalazimo u vremenu *Welt wahlen-a* (svjetskih izbora). U četirir zemljama, koje se nalaze na čela čovječanstva, obaviti će se ove godine konsultacije naroda. One prelaze samo nacionalni interes. Slijedeći većinu, koja bude u Francuskoj, Njemačkoj, Engleskoj i Americi, ljudstvo će se orijentirati u jednom ili drugom pravcu. Nijesu to samo unutarnji problemi, o čijem se riješenju radi kod ovih izbora; tu su u pitanju odnošaji između naroda samih.

Ja pratim simpatijom pokrete, kao što je pokret Panevrope. Ipak bit će neoprezno, ako se bude hitilo. Karakteristika našega doba je, da se ne smije ići za centralizacijom do ekscesa. Treba pustiti u duševnom i ekonomskom životu jednu izvjesnu slobodu razvoja, ne samo narodima, nego i različitim regionalnim razlikama pojedinih naroda. Imate slučaj u Njemačkoj: u stano-

vitim krugovima radi se oko toga, da se Njemačka politički što centralističnije organizira, ali se u isti mah predviđa, da je potrebno, da se različitim pokrajinskim centrima u različitim državama dađe najveća moguća intelektualna autonomija. Tako isto i jedan evropski pokret mora da dobro pazi, da ne učini ništa, što bi moglo dirnuti tradicionalnu fizionomiju i duboki dah svakoga naroda.

U izbjegavanju protivština dobiva silno mnogo na ideji solidarnosti opće mišljenje. Vidite, kad putujete Evropom, svatko govori o svome narodu kao o jednom suverenom biću, u koje se ne smije dirati. Kad putujete Amerikom, ne ćete općenito slušati izraz *our country* (naša zemlja), nego izraz *our continent* (naš kontinent). Sredina između tih dvaju formula predstavlja istinu.

Nikad atmosfera u Njemačkoj nije bila pristupačnija za jedno mirovno približenje. To se opaža u svim staležima, u svim dijelovima produkcije.

Dr Wirth se nada, da će demokracije u Francuskoj i Njemačkoj pobijediti i želi, da Francuska pokaže ne samo svoje nacionalistično, nego i svoje mirovno obličje, te završava ovako: Glavno je, da se i na jednoj i na drugoj strani, a osobito u omladini, proširi ideja, da je rat jedno škodljivo sredstvo, koje je zastarjelo i da se samo pacifističkim metodama narodi mogu nadati u prosperitet. Željati je, da bi mogli svjetski izbori 1928. utrti put unifikaciji Evrope poštivajući individualne, regionalne i nacionalne tradicije, bez čega bi budućnost bila puna teških prijetnja.

Progonstvo Trockoga, Radeka i drugova

2. decembra prošle godine otvoren je u Moskvi XV. kongres komunističke stranke. Predsjednik sovjetske vlade Rykov otvorio je kongres govorom, u kojem je istakao, da su Trocki i drugovi otpočeli jedan protivrevolucionarni pokret protiv sovjetskoga režima, a to je kažnjivo po sovjetskim zakonima. Orginivkiđe, predsjednik centralne kontrolne komisije, predložio je, da se učini kraj radnji opozicije te je izabrana jedna komisija od 65 članova, da skupi materijal optužbe protiv opozicije Trockoga i da referira kongresu. Stalin je u svom govoru oštro analizirao rad Trockoga i dr. protiv SSSR i konstatao, da se oni nalaze sa malom buržoazijom protiv načela komunističkoga programa. To i nije čudno — kaže Stalin — kad se zna, da su Zinovjev i Kamenjev bili protivni revoluciji 1917. godine i da su u njoj učestvovali samo radi osobne presije Lenina. I Trocki je htio da se revolucija odgodi, jer da još proletarijat zapada nije spreman. Stalin optužuje opoziciju, da nije nikako htjela ni da čuje o kolaboraciji sovjeta i srednjega seljačkog staleža. Osim toga opozicija nije htjela ni da čuje o kakvoj saradnji komunističke s nacio-

nalnom buržoazijom u kolonijalnim državama ili ondje, gdje je nacionalna borba još u jeku (sada možemo najbolje vidjeti, za što su komunisti kod nas, koji idu n. pr. sa disidentima radićevske buržoazije, protiv trockizma), a htjela je da organizira novu stranku. Kongres je nakon referata komisije izglasao potpuno povjerenje Stalina jednom rezolucijom, za koju je glasovalo 724.000 članova stranke, dok je protiv nje glasovalo samo 4000 pristaša Trockoga. 18. dec. kongres je izbacio 75 vođa opozicije Trockoga iz stranke, a osim toga još 25 socijalista grupe Saprnov, koja je potpuno protivrevolucionarna.

Stalin je za nepuni mjesec dana izradio povjerenje kongresa. 13. 6. mj. izašao je službeni izvještaj Telegrafске Agencije sovj. vlade, kojim se objavljuje, da je obavljena konfinacija opozicionih vođa. U izvješću se potcrta, da su Trocki i Saprnov te njihove grupe i nakon isključenja iz stranke i odredaba kongresa nastavili ilegalnim radom protiv sovjeta te kušali doći u doticaj sa predstavnicima buržoazije u Moskvi. Radi toga su 30-orica deportirani, dok je Rakovskome, Boguslovijskome

i dr. naredeno, da ostave Moskvu. Zinovjev, Kamenjev i još nekolicina drugih su nakon kongresa izašli iz bloka opozicije te ih sovjetska vlada nije prognala, ali ih je poslala na rad u provinciji.

Prošloga tjedna ostavio je Trocki Kazan i otpremjen je vojničkom pratnjom za Turkestan — ne u Astrahan, kako je bilo prije javljeno.

Koja stotina studenata došla je na kolodvor, da ga vidi i pozdravi, ali nije mogla da dođe s njim u doticaj. Trocki je doveden u automobila blijed ali miran. Uveden je u vagon vlaka, te je stajao iza prozora, koji je bio zatvoren.

Gros deportiraca upućen je u kozačku sovj. republiku.

„Ni brige te, sivi ptiću, mi smo s tobom - Svetozar Pribičeviću!“

U nedjelju održan je u Zagrebu zbor Radić-Pribičevićeve koalicije, kojemu je prisustvovalo par hiljada ljudi. Govorili su gg. Kramer, Radić i Pribičević prilično žestoko protiv nejednakosti prečana i Srbijanaca. U govoru Slovenca Kramera opazila se nota, kojom se potpuno usvaja organiziranje prečanskoga fronta. To isto je kazao i Pribičević. Interesantno je svakako bilo, da su učesnici, najvećim dijelom samostalni — seljaka je bilo vrlo malo — u pjevanju davorija izmijenili u tekstu jedno običajno ime kralja sa imenom Pribičevića.

Da je neravnopravnost doista silna i upravo sramotna, mislimo ne treba niti da opetujemo. Mi ova pjesmu pjevamo već desetu godinu, obarajući se žestoko protiv hegemonije, koju osjećamo u financijama, školstvu, vojsci itd. No naše je mišljenje, da se ta hegemonija mogla

najuspješnije suzbiti decentralizacijom uprave i zakonodavstva, organizacijom autonomnih pokrajina. Mi smo stoga otvoreno i postojano za reviziju ustava. G. Pribičević i s njim Radić danas za to nijesu. Njima je svrha korito i njima je današnji uređaj države dobar — samo da budu na vlasti! Ta pogrješka rada i drugom pogrješkom, kad geslo „sve za vlast“ bude uzrokom kasnijih logičkih napuštanja, recimo — sadašnjega stava.

Gg. Radić i Pribičević nemaju moralne kvalifikacije, da, nakon tolikih godina strašnih grijeha, zovu na uzbanu radi hegemonizma Beograda. Vrijeme će pokazati, da su svi govori u nedjelju održani — fraze. Međutim mi ostajemo na revizionističkom programu ustrajno i nepokolebivo, a načelno i uvjereni, te tražimo, uz poštenje i čestitost, a upravi, uz poštovanje načela socijalne pravde opće, reviziju ustava.

Strašan udarac

19. t. mj. bili su pozvani na prefekturu u Gorici predsjednik i tajnik „Zadružne Sveze“ — dr Stojan Brajša i gg. David Doktorič — i ondje im je bio izručen dekret fašističke vlade, kojim se raspušta upravni odbor, glavna skupština i nadzorni odbor te imenuje upraviteljem komesar dr Likurg Petrella, dosadašnji direktor Gradske štedionice u Parmii. Čim im je bio dekret izručen, morali su poći u prostorije „Zadružne Sveze“ u pratnji šestorice detektiva te su odmah morali izručiti novom komesaru sav novac i vrijednosne papire, kuću „Zadružne Sveze“ i upće sav njezin imetak.

I ako je dekret bio napisan već 14. t. mj., prefekt ga je izručio tek 19. t. mj. zato, što je čekao, da prije dođe novi komesar, e da tako ne preostane odborcima niti sekunda slobodnoga vremena prije predaje. Komesar je među ostalim rekao predsjedniku i tajniku Sveze: „Govore, da sam strog. Znajete, da sam činio već mnoge doći u zatvor, a jedan od tih — predsjednik zadruga u Veroni gđof N. N. — je pri tome također umro u tamnici“. Na to mu predsjednik Sveze dakako nije ostao dužan odgovora. Među ostalim mu je rekao: „Naša savjest je čista, jer se kod nas nije radilo iz osobnih interesa, nego radi općega dobra“. „Zadružna Sveza“ u Gorici ustanovila se godine 1903. Ove godine je imala proslaviti 25 godišnjicu svoga opstanka. U njoj je bilo učlanjenih oko 170 zadruga, među

kojima 70 rajfajzenovka, dok su ostale bile produktivne zadruge, većinom mljekarske i vinarske. Imala je 47.000 članova. Prošle godine imala je prometa 25.000.000 lira. To je najveća slavenska zadružna organizacija u Italiji te je bila glavni stup tamošnjega slavenskoga seljačkog gospodarstva.

Fašistička vlada dobro je uvidjela, da je najveća otporna snaga čitavoga hrvatskog i slovenskog pučanstva u Italiji u njegovoj gospodarskoj samostalnosti. Zato je sada preko noći provela ovu ajnoviju nasilnu otimačinu nad ovom najjačom gospodarskom organizacijom Slavena u Italiji očitom namjerom, da bi joj tako uspjelo također gospodarski zarobiti sav naš narod.

U dekretu se ta otimačina motivirala himbenim razlogom, da „Zadružna Sveza“ nema dovoljno sredstava niti smisla za gospodarsko anaprednoženje, što ga fašizam hoće da provede u goričkoj pokrajini, kao što i u cijeloj državi upće. Međutim je imala vlada pri tome dva glavna cilja: 1. uništiti gospodarsku podlogu kulturnim organizacijama i 2. dobiti pod svoj politički upliv sve slavenske zadruge. Kako je vlada predviđala, da će posujilnice, članice Sveze, dizati svoje uloške, to je vlada stavila na raspolaganje novomu komesaru svotu od 6 milijuna lira. Iz toga se vidi, kako talijanska vlada ne šteti sredstava ondje, gdje se radi za ubijanje slavenske narodne svijesti i za

potalijančivanje. Kulturne ustanove, napose Katoličko tiskovno društvo u Gorici, koje imade uz papirnicu i knjižaru također veliku moderno uređenu tiskaru, i A'ozjivišće, zavod za uzgoj slavenske srednjoškolske mladeži, dolaze sada u pogibao, jer će teško moći dobiti zajmove za isplatu dugova kod „Zadružne Sveze“. Komesar je odmah uveo talijansko poslovanje, a činovništvo čeka na otpuštenje.

Srce nam krvari i steže se od bola, kad vidimo, kako talijanski diktator sa svojim pomoćnicima sistematski hoće potpuno kulturno i gospodarski da uništi naš narod u Italiji. Odsad će dakle zadružnim radom i štednjom sabrani slavenski novac služiti za odnarođivanje slavenskoga življa i za njegovo gospodarsko zasužnjenje, a za gospo-

darsko podiguće onih, koji se za taj naš narod nijesu ni najmanje trudili već ga sotonski mrze! To je sotonski zamišljeno nasilje! Prava otimačina! Strašan je to udarac za naš zasužnjeni narod u Italiji!

No neka zna talijanski diktator i silnik, da, i ako će naš narod u Italiji nakon ove nasveže otimačine i gospodarskoga zasužnjavanja silno stradati, ipak ne će umrijeti, kao što nije umro ni irski narod! Ovim je silno pogodan, ali izginuti ne će! Talijanski fašizam može sve oteti našem narodu, ali mu narodnu slavensku dušu ne će ni ne može oteti! Doći će kraj i fašističke tiranije! Mora doći!

Može li preko svega ovoga mukom preći naša vlada? Pitanje je ovo, koje bi moralo odjeknuti čitavom Evropom, ako se još i najmanje poštuju ona najobičnija, najprimitivnija narodna prava!

Radostan događaj u Kraljevskom Domu

19. t. mj. Njezino Veličanstvo Kraljica Marija rodila je zdravo muško dijete, koje je kod znamenovanja dobilo ime Andrija. Ovaj radostan događaj proslavljen je osobito svečan u čitavoj državi.

25. t. mj. kršten je mladi Kraljević. Značajno je za nas Hrvate, da je na krštenju dobio ime Tomislav.

Kumovali su mu engleski kralj Đuro i rumunjska kraljica Marija, a voda za krštenje donesena je iz Vardara, Dunava i Jadrana.

Ovom činu našega Vladara osobito su se obradovali svi Hrvati, jer u njemu vide očiti izraz poštovanja spram dične prošlosti hrvatskoga naroda i slavne uspomene velikoga prvog hrvatskoga kralja Tomislava.

Istina o „starokatolicima“ u Krapnju

Prošlih dana uspisale se liberalne novine o Krapnju, dakako običnim senzacionalnim naduvanjem, kako stotine, hiljada, veći dio, pače cijelo selo prelaзи u starokatolike. Bogu hvala, što možemo i ovoga puta reći, da to nije istina. *Istina* je, da je apostata Petrić bio 2 puta u Krapnju, da je držao govor sa običajnim lažima, potvorama i bjedomučnim napadajima na Sv. Oca Papu i katolike, da je rekao i tako zvanu hrvatsku misu — no, kako nam kažu, prije je popio kavu i uz obična obećanja, koja *upaljuju* kod siromašnoga puka, odmaglio, „jer on ima svoju obitelj, pak će mjesto njega drugi doći“. Po običaju, ni ovdje nijesu izostale prijetnje, iznude ni prevaru potpisati, pak i nasilja, jer n. pr. netko šalje dijete na krštenje u župsku crkvu, a bahati smuljivci nose ga Petriću.

Tako se dogodilo, da se sku-

pilo stotinjak potpisa, ali do danas još nijednoga prelaza.

Međatim st. se u župi držala sveta poslanstva sa vanrednim uspjehom, da je skoro cijela župa pristupila na sv. sakramente zavedeni su se gotovo svi pokajali i javno opozvali svoj potpis. Svečanim ophodom te veselim duša, koje su u miru sa svojim Bogom i svojom savješću, svršila su poslanstva i vratio se opet u selo sveti mir.

Tko i što je krivo ovoj sablazni? I ovoga je puta po srijedi rastava od žene, inad i neznanje. Izrabljujući to našlo se i ovoga puta hučkaša, da šire nemir, a podražujući niže sklonosti nei kog i siromašnoga puka moglo je doći do većega zla. Dolaze nam na pamet riječi sv. evandelja: „Potrebno je, da bude sablazni, ali *jao* onome čovjeku, po kome dolazi sablazni!“

opet Matijina maza. K toj su me čak pripeli, da ja, koji sam prije Cvijetu, što prijetnjom, što oštrom brekom, kući zapračivao, jer dodij, oko kule mi nesputna arlećuci i nejačiji djecu cvileći — sad je se zaželio nagledati. Još otkada ni na oko m. je. Na njezine rane uranke odjavijivalo se moje sa ložnice kasno izdizanje.

Kad eto juče taman da vranac na klanac, te i Cvijeta na moju bistra vidjelicu.

Ja popodne i za ranijega iz polja sa šetnje, a Cvijeta iz gore, i na Zdralini se sastasmo. Ja sâm, a ona sa svojim blaškom jednako sama i po strani od ostalih čobana.

— Kako to, marna moja Cvijo, da ti ovako podranila i od društva se odmetnula? Ta da si ciganče i želiš „karte“ premećati, ne bi još u selo, da se obružiš.

— Ne mogu dalje, oče! — postidena će Cvijeta, a baš i na govoru raspoznaješ, da je smalaksala.

— Da šta ti je? Da nijesi oboljela?

Dr Leonid Pitamic: Britanski imperij

Iz najnovije knjige. „Država“ - Svršetak.

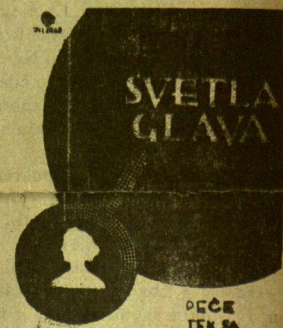
Pravno jedinstvo Britanskog imperija postoji prije svega u odnošaju prema drugim državama, dakle u međudržavnim odnošajima. Diplomatsko zastupstvo je jedinstveno te je čak i ondje, gdje je dijelovima imperija dozvoljeno naročito zastupstvo (sada Kanadi i Irskoj u Sjevernoameričkim sjedinjenim državama), dominionski zastupnik imenovan od britanskoga kralja. U tom primjeru jasno se vidi, da ima kralj u pravno vrlo slaboj tvorevini Britanskog imperija uza sva ograničenja parlamentarnoga sistema ipak veliko značenje kao: simbol skupnosti i jedinstvenosti imperija. Kralj konačno ratificira sve ugovore, koji važe za uređenje prilika između bilo kojega dijela Britanskog imperija i strane države. Ugovarajuća strana dakle nije u tom slučaju dominion, iako je kod pregovora sudjelovao njegov zastupnik, nego Britanski imperij, zastupan od kralja.

Bez obzira na to formalno pravo dominioni su si priborili i u vanjskim poslovima, osobito u koliko se tiče ugovora, veliku samostalnost. Već krajem 19. vijeka dobilo je na snazi načelo, da vrijede opći trgovački ugovori samo za one zemlje Britanskog imperija, koje ih po svojim vladama izričito priznaju. Velikome značenju i samostalnosti osobito većih dominiona udovoljava sada pravilo, da im se mogu nametati ugovorne obveznosti samo, ako na to pristanu. Tako je n. pr. u čl. 9. ugovora, sklopljenoga 16. oktobra 1925. u gradu Locarno između Njemačke, Belgije, Francuske, Velike Britanije i Italije, određeno, da će važiti obveze tog ugovora za Britanske dominione i Indiju samo, ako ih njihove vlade prime.

Sve ugovore upliv dominiona, ne samo u stvari njihovog odnošaja prema drugim dijelovima Britanskog imperija i drugim državama, nego i u političkim pitanjima cjelokupnoga Britanskog imperija, pokazao se za svjetskoga rata, kad su predstavnici pet dominiona i Indije bili pozvani, da učestvuju u raspravama „vojnoga kabineta“. Prirodna posljedica je bila, da su predstavnici dominiona učestvovali u mirovnim pregovorima i da su potpisali mirovne ugovore; opunomoćeni su pak bili od britanskoga kralja.

Dominioni i Indija su i članovi ma Društva naroda te su zastupani s pravom, da samostalno glasuju u raznim njegovim organizacijama, bez obzira na to, što je osim njih zastupan još cjelokupni Britanski imperij koji ima osim toga stalno mjesto u savjetu toga Društva.

U svim međudržavnim poslovima (osim Društva naroda) Britanski imperij dakle pravna jedinica, koja je predstavljena od kralja, za kojega odgovara u svim tim poslovima općega značenja britanska vlada. Za poslove Društva naroda su osim te jedinstvenosti još i svaki dominion (osim New Foundlanda) i Indija te od godine 1923. i Irski slobodni država za se posebna međudržavna jedinica; zastupnik svake takve jedinice otposlani je samo od svoje, t. j. dominionske vlade. Opasnosti, koje bi mogle radi toga nesumnjivoga protivrječja prijetiti jedinstvu i opstanku Britanskog imperija, ublažene su činjenicom, da u Društvu naroda važi za zaključivanje princip saglasnosti, dakle da se ne može prihvatiti nikakav zaključak, ako se s njim ne saglasi predstavnik Britanskog imperija. Inače je još Velika Britanija odrekla Društva naroda

Dr. OETKER
OVIM
BACKINOM

Najbolje iskušane recepte šalje na želju besplatno i prosto od poštanskih pristojba.

Dr. Oetkera ilustrovana knjiga recepta sadržaje cirka 200 prvorazrednih recepta sa 51 slikom. Cijena Din 5.- dobiva se svagdje. U slučaju, da je ista rasprodana, tražite izravno kod Dr. Oetkera, Maribor.

Tratiniče

32. Ponos.

Naši smo i oko svojih dvora komšijaci ko da svagdanjice u pomoć pritalici Cvijetinoj majci, kad Matija najasni na nju, da je prnjava, da tuzgom zapanji, a za blagom ne će, već se besposlena i neradina, poput prebijene gusje, oko kuće savija, i baš da dragome Bogu u sampas zlatne dane krade. Među te junačke borce na tankuše utvrde sitne Cvijete i mene su mogli ubrojiti. Sad pomilaj, sad pljesni, po svaki sam način nastojao prignuti Matijinu nešesticu, da se dade razlogu, da postane ušesnom i svojoj majci bude od izdašne pomoći.

Ne bih znao, koja je to ispotaje sila Cvijetom prodrimala; ona se pregorjela, samoprijegom opasala i baš, ovo je mjeseci, provaljanila.

Tko prvi izgini svoje blago i za njim u strane polazi, to je Cvijeta; tko je zudnji i u tvrdi mrak iz krša u tor prognó svoje krdasce, to je

— I gore, oče! — i suho se namisija. — Gladna sam!

— A ti zar nije jutros maja užinu za putobitne dala?

— Brate, nije! Nema brašna, a onda nema ni brašnice.

Snaždena je Cvijeta. Ja je dokučujem. I onako nema jadrnika do gladnika. Nu kraj svega toga — silom bih ja htio nagnati sunce na njezina vrata, te ću joj ozbiljno:

— Nu se, sele moja, ovo pritrpi, dok sunce za gore utone, a u mrak ćeš i na povratku kod kuće zateći drugo, da te ono obasja. Načuo sam, da tvoja maja ovo popodne na sopicu maljićem „bakalar“ tuče, a pozatim kumpijere lupi, čisti i pere. Pa kud da bude gosposkije večere? — Što sam to dorekao, time sam i put sela krenó.

Kakvo sam svojom obznanom duševno raspoloženje kod Cvijete uzbudio, ne bih znao. Ciglo je čujem, da improvizirano ojknu:

Neka, neka, majo moja,

Vesela je Cvijeta tvoja!

Jutros uranio ja, a uranila i Cvijeta. Uza nju je i njezina maja, da je isprati do ponad selo. Ja svakojak, Cvijeta ozbiljna, a pogotovu mrka, netom me uz pender nazri. Uprtila se napraznom čobanskom i istrličanom torbom.

— Nu, Marta! — zivknut ću ja svoju domaću. — Dajde Cvijeti pregršt suhih smokava. Zabavit će je danas.

— Ne treba mi! — ponosno me i ispoprijecka Cvijeta omjeri. — Ima u torbi puna od sinoć zdjelica „bakalara“ i kumpijera — te posprdnno iskelji zubima u me.

— Ima joj žalosti u torbi! Već dvije grudice ledene pure od sinoćnje večere. To toliko, da ne zavolja od gladi u strani . . . „Bakalara!“ — Da joj ga bude i na badnju večer! — skromno će Matija u protimbi sa kćerinim ispraznim pondosom.

Don Marko Vežić

kompetencij, da sudi u sporovima između Velike Britanije i dominiona.

Odlučujuće vodstvo vanjske politike po britanskom ministarstvu prirodno je dano stoga, što je radi velike udaljenosti dominiona trajna saradnja njihovih vlada u skupnoj unutarnjoj politici nemoguća i jer njihovi stalni predstavnici u Londonu ne bi mogli na vlastitu odgovornost saodlučivati; to se ne bi slagalo s parlamentarnim sistemom, koji zahtjeva tijesnu i trajnu saradnju odgovornih ministara s njihovim parlamentom. Tim nedostacima može samo djelimično pomagati nekakva posebna insitucija Britanskog imperija, a to su konferencije, na koje se s vremena na vrijeme skupe predstavnici (ministarski predsjednici) Velike Britanije i svih dominiona, da raspravljaju o skupnim poslovima. Te konferencije započete 1887, najprije su se zvale „kolonijalnim“, a od g. 1907. „imperijalnim“, kad su neke kolonije postale dominioni. Na konferenciji godine 1911. je bila po prvi put zastupana Indija, a godine 1923. i Irska slobodna država. Konferencija iz godine 1917. priznala je, da se moraju buduće konferencije temeljiti na principu samovlade, potpune autonomije u domaćim poslovima te ravnopravnoga učestvovanja dominiona i Indije u vodstvu vanjske politike, te je za uređenje ustavnih prilika u okviru imperija preporučila saziv nerokite ustavne konferencije nakon rata. No konferencija iz godine 1921. je, priznavajući, da ne seže područje konferencije preko poslova zajedničkih svim članovima, stvorila vrlo značajan zaključak, da obzirom na ustavni razvitak nakon godine 1917. od ustavne konferencije nema iščekivati koristi. U tom zaključku javlja se otpor Engleza protiv ideje, za gradivati i otežavati razvitak ustavnih prilika pisanim pravilima. Slično se daje obrazlagati i činjenica, da nijesu zaključci imperijalnih konferencija, koji bez sumnje imaju veliko moralno značenje i koji su pomagali olakšavati trgovački saobraćaj u Britanskom imperiju, pravno obavezni za njegove autonomne dijelove, koji mogu kasnije povući svoju na konferenciji danu privolu.

Taj ustroj Britanskog imperija zadnja imperijalna konferencija nije ni u čemu bitnome izmijenila, nego je dapače svojim zaključcima od 19. novembra 1926. mnoge već postojeće običaje izričito priznala. Jednako pravno dominiona s Velikom Britanijom naglašena je zaključkom konferencije, da su Velika Britanija i dominioni „autonomne skupnosti u okviru Britanskoga imperija, jednake po pravnom položaju i ni u kojem pogledu svojih unutrašnjih ili vanjskih poslova jedna drugoj podređene, iako su združene skupnom vjernošću prema kruni te slobodno povezane kao članovi Britanske skupnosti naroda (British Commonwealth of Nations)“. Sada se i izričito priznaje, da su u dominionima generalni guverneri predstavnici kralja, a ne predstavnici vlade Velike Britanije u Londonu te nijesu više posrednici između te vlade i dominionske vlade, koje neka opće među sobom direktno. U koliko nije u ustavima i zakonima drukčije određeno, „rezervacija“ dominionskih zakona i time miješanje londonske vlade u dominionske poslove ne će se obavljati protiv želje vlade interesiranoga dominiona, koji je u do-

maćim poslovima sam savjetnik kralja. Pitanje mogućnosti priziva na judicijalni odbor tajnoga vijeća u Londonu riješit će se prema željama na tom pitanju interesiranih dijelova imperija. Internacionalni ugovori, potpisani za jedan ili više dijelova imperija, neka se sklapaju uvijek u ime kralja, koji i daje punomoćstva za pregovaranje, i to prema savjetu one vlade, za čiji teritorij ima ugovor da važi. Glavno načelo i glede zakonskih i glede ugovornih odredaba, koje bi mogle uplivati na više dijelova imperija, jest prethodni sporazum; ni Velikoj Britaniji ni dominionima ne mo-

že, biti naređeno, da prime kakvu internacionalnu obvezu bez privole njihovih vlada, ipak se priznalo, da ima upogled općega vodstva vanjske politike i obrane Velika Britanija sada i za bližu budućnost glavni dio odgovornosti; jednakost u pravnome položaju ne znači i jednakost u funkcijama.

Po mišljenju i te konferencije ne bi ništa koristilo, da se postavi kakav ustav za Britanski imperij, koji se u svojoj cjelini opire klasifikaciji i koji nema nikakve sličnosti s kakvom drugom organizacijom sadašnjosti ili prošlosti.

Iz Sibenika i okolice

Rođenje princa Andrije. Čim se u Sibeniku saznalo, da je Nj. Veličanstvo Kraljica Marija rodila muško dijete, 101 topovski hitac sa tvrđave sv. Ane najavio je narodu radostan događaj. Citav grad je odmah okičen zastavama, Uvečer je „Sibenska Glazba“ priredila ophod gradom, a zatim koncertat na Malom trgu. Sutradan su u katedrali i pravoslavnoj crkvi održana blagodarenja, kojima su prisustvovali uz vojku predstavnici vlasti i udruženja. Za vrijeme blagodarenja sve su radnje počivale. U 11 1/2 sati je vojna muzika na Poljani priredila koncertat. — 26. t. mj. prigodom krštenja princa, koji na je krstu dobio ime Tomislav grad je bio ponovno okičen zastavama. Uvečer su na Poljani paljeni vatrometi, ispaljeni topovski hici dok je „Sibenska Glazba“ iza ophoda priredila koncertat na Malom trgu.

† **Msgr Ivan kan. Mirić.** Upravo pri zaključku lista doznajemo, da je jutros u 10 sati u 73. godini života zaklopio svoje svetačke oči ovoj dobri, sveti i uzorai svećenik, dekan sibienskoga Kaptola. Sproved će mu biti u ponedjeljak jutro u 9 sati sa svećenicim zadržanima u Stolaž Bazilici. U dođaćem broju opširaje ćemo se osvrnuti na život i rad ovoga ne samo uzor-svećenika, već i uzor-rodoljuba i velikog prvobororca za katolički preporod našega naroda. Primio oblatu piatu i pokoj u oebu, kako je i zaslužilo Rodbina i Kaptolu naše iskreno saučesće!

Skupština Hr. Kat. Orla. U nedjelju 22. t. mj. održana je u prostorijama Badžane vrlo dobro posjećena prosinačka glavna skupština H. K. Orla u Sibeniku. Iza pozdrava predsjednika br. Vi. Kulić i oz vjerovljenja zapisnika prošle skupštine slijedilo je proglašenje novih članova, koji su navršili dužno gostovanje. Iza toga su svi društveni funkcionari podastri skupštini na

odobrenje iscrpive izvještaja svoga rada, što je ova i sankcionirala prihvaćajući prijedlog nadzornog odbora, da se podijeli apsolutorij cijelom starom odooru i pristupi izboru novoga. Nato je izabran ovaj novi odbor: Predsjednik Vi. Kulić, potpredsjednik A. Speranda, tajnik A. Haljev, načelnik A. Miškov, blagajnik G. Radić, vođa naraštaja J. Nikolić, gospodar A. Belamarić; u nadzorni odbor su birani: A. Kaštelan, A. Kollenz i J. Berač. Uslučajnostima se izredao lijep broj govornika, koji su članove pozivali na vršenje orlovske dužnosti i pozdravljali novi život, koji će se razviti u našem Orlu dogradnjom već započetoga Kat. Doma. — Aš.

Protiv raka. I u našem gradu je osnovan na poticaj glavnog odbora Jug. društva za proučavanje i suzbijanje raka pododbor. Predsjednikom je izabran dr. J. Pasiñ, potpredsjednikom dr. V. Rismondo, tajnikom dr. F. Dražančić, a blagajnikom dr. S. Potarica. Društvo će poraditi oko toga, da za tu plemenitu svrhu zainteresuje i šira javnost.

Izvoz vina. U zadnje se vrijeme počelo izvažati nešto više vina. Cijene su još prilične.

Naknadni viši tečajni ispit na gimnazijama završea je 16. t. mj. Priznata je zretost kandidatama Suanari Braaku i Katici Dobinac na realnoj gimnaziji, te Starešića Daroslavu i Govorčića Tomislavu na velikoj gimnaziji. Društveni ispit iz latinskoga jezika položio je abiturijent realke Slavko Malešević.

Ministar saobraćaja g. Milosavljević prispio je 23. t. mj. inkognito u naš grad. Zadržao se samo 1 sat, te je pregledavši mjesnu željezničku stanicu i saslušavši izvještaje svojih podređenih prosljedio put.

Šarlah. Pred nekoliko dana pojavilo se u Rakovu selu nekoliko

ozbiljnih slučajeva šarlaha. Kako je prijetila opasnost, da se zaraza proširi, zdravstvene su vlasti i općina poduzele oštre mjere, da se to spriječi. Bilo je i nekoliko smrtnih slučajeva. Zaraza se sad dalje ne širi. Osobe, koje su se usprkos stroge zabrane udaljile iz sela, bile su prijatvlijene i kažnjene.

Amerikanska jachta „Conqueror“ posjetila je prošle subote našu luku. Kad je pošla do slapova „Krke“, nasakala se lagano u Prukljanjskom jezeru, ali je pomoću naše ratne mornarice bila ubrzo izvučena. Jachta je prosljedila za Zadar.

„Crveni Krst“. Mjesna organizacija „Crvenoga Krsta“ održala je 22. t. mj. svoju redovitu glavnu skupštinu. Nakon izvještaja tajnika prof. B. Marčića i blagajnika g. A. Vodanovića izabrana je ova uprava: Predsjednik sreski poglavar g. E. Stipanović, ppredsjednici gg. dr. M. Kožul i ppukovnik g. M. Radović, tajnik prof. B. Marčić, a blagajnik g. A. Vodanović. Odbornicima su izabrani gg. V. Supuk, J. Jadronja, A. Kaštelan, nadzornik Z. Jurić, don J. Jurin i gca B. Drinković. Za delegata Oblasnog odbora izabran je prof. B. Marčić.

Skupština Odvjetničke Komore u području sibienskoga zemaljskog suda održana je 15. o. mj. Predsjednikom je izabran dr. B. Stambak, dok se dosadašnji predsjednik dr. V. Smolčić već prije odrekao. Predsjednikom disciplinskoga vijeća izabran je dr. J. Jurin.

U luci ulovljen dupin. Pred par dana ulovljen je u luci dupin, težak 35 kg. Iližari su ga ponudili na prodaju muzejima u Zagrebu i Beogradu.

Ispiti osposobljenja za nastavnike osnovnih škola pri mjesnoj Učiteljskoj školi, koji su započeli 2. t. mj., završeni su 18. t. mj. Usve se prikazalo 52 kandidata-ice. Uspjeh ispita je ovaj: Osposobljenima s *veoma dobrim* uspjehom proglašeni su: Aulfreyvic Mate, Baranović Marija, Barmač Mate, Marković Lucija, Marković Anđelka, Marušić Ivan, Morović Ivan, Stupić Grgo i Trošelj Ivana. — S *dobrim* uspjehom osposobljeni su: Anđrić Emilija, Baranović Antica, Buać Nikola, Kaleb Vjekoslav, Matuh Ladislav, Mialjević Slavka, Peronja Antica i Željež Miroslav. — S *dovoljnim* uspjehom osposobljeni su: Baranović Perica, Dabravica Ivan, Frankić Nikola, Ivićević Alfons, Jelčić Milogoj, Kolaž Oto, Lučić Perina, Magaš Ljubica, Malešević Vjera, Miletić Rade, Perović Božo, Perović Jakov, Plavša Gojko, Prienda Petar, Rodić-Ladavac Marija, Simundža Mate, Šučić-Tasovac Ljeposava, Supuk Ante, Uglešić Alfons, Velić-Plavša Marija, Vulić Ante i Željež Anka. Osposobljenih je dakle od 52 kandidata-ica njih 39, dok su 3 kandidata i 6 kandidatice proglašeni nesposobnima, a 4 kandidatice su se povukle tijekom ispita.

Društvo za promet stranaca održalo je 22. o. mj. u salonu Hotel „Krka“ svoju glavnu skupštinu. Iz izvještaja predsjednika, tajnika i blagajnika vidi se, da je društvo uza sve poteškoće kroz prošlu godinu ipak uznapredovalo, osobito zaslugom blagajnika g. J. Jadronja, koji se za društvo toliko zauzimlje. Zatim je izabran novi upravni odbor: gg. prof. M. Ježina, prof. B. Marčić,

Brill

BISER KREMOVA ZA OBUĆU.

don K. Stojić, J. Jadronja, F. Grubišić, A. Meznarić, N. Kečkemet, A. Frua i V. Kulić, te nadzorni odbor: gg. prof. M. Triva, J. Pavković i V. Čok.

Svršetak ribarske afere. Svojedobno bilo je tuženo sudu 56 seljaka i ribara Krapnja i Jadrinca, koji su se digli proti započetim napravama za umjetno gojište riba u Morinjama. Tiošlo se velike štete za pučanstvo. Zadruga „Ribar“ iz Splita nije u tužbi uspjela, a samo je par seljaka bilo osuđeno, da plate po 100 Din. vlastitih parničkih troškova. — Bilo bi već vrijeme, da se splitski „Ribar“ ostavi ovoga čoravog posla. Istina, lijepo bi bilo, da ono goji riba, ali Morinje nijesu za to. Tu je prirodno gojište ribe, pa bi bilo štetno, da se to uništi i stvori umjetno. „Ribar“ ima za svoje svrhe drugih položaja, kao na pr. avala kod Zablaca. No ni tada ne bi smjelo gledati samo vlastitu korist, nego i korist pučanstva.

Orlički tečajevi u Šibeniku i Preku.

Od 27.-29. 1927. u Šibeniku, a 31. XII. 1927, te 1. i 2. 1928. u Preku održani su vrlo uspješni organizatorno-tehnički tečajevi šibenskog Orličkog Okružja.

Tečajke su svakoga jutra počimale svoj rad sv. Misom, preko koje su im u Šibeniku presvij. mgr N. Tabulov-Truta, a u Preku vič. o. D. Sorić držali vrlo lijepe i pobudne eshorte. Većina ih je dnevno pristupala na sv. pričest, a zadnji dan bila je zajednička sv. pričest svih tečajki.

Za vrijeme tečaja održana su ova predavanja: Katolička Akcija i Orlovstvo, Vjerski i prosvjetni zadaci orličkoga pokreta te Orlica i orličke rezolucije o modi i plesu (gđica M. Stanković, predsjednica SHO); O orličkom naraštaju i Euharistijski život Orlica (don A. Radić, duhovnik Okružja); Karitaćni i misijski rad Orlica u Šibeniku (gđica N. Šupuk, a u Preku vič. o. D. Sorić, duhovnik prečkog orličkog društva). Osim ovih predavanja održano je više praktičnih predavanja, kojima je proučena Poslovnik društva osobitim obzrom na upotrebu u praksi.

Tehnički dio tečaja vodila je gđica A. Nasurović (načelnica SHO). Tečajke je poučavala ne samo u redovnim i prostim vježbama za 1928, već ih je učila i razna lijepe narodne kola i igre, da se njima pobijaju i nadomjesti moderni plesovi.

Na koncu obaja tečajeva položile su sve tečajke pred posebnom komisijom ispit iz ideologije te organizatornog i praktičnog rada. Tom prigodom se najbolje vidio uspjeh obaja tečajeva.

Ispitu i zaključku tečaja u Šibeniku prisustvovao je i presvij. biskup dr J. Mileta, te tim ponovno dokazao svoj veliki interes i ljubav za što bolji razvitak orličkoga pokreta unutar njegovih dieceza. Osim presvij. biskupa ispitu i zaključku tečaja još su prisustvovali: predsjednica Okružja gđa M. Kaštelan, predsjednica šibenske Orlice gđa I. Medić, revizorka Okružja i SHO gđa H. Šupuk, odbornica „Zora“ gđica E. Zagorec i predsjednik šibenskog Orla g. Vl. Kulić. Pri zaključku su pozdravili tečajke i preporučili im što bolji rad i ustrajnost: gđica M. Stanković, gđa M. Kaštelan, gđica N. Martinović (predsjednica tečaja), g. Vl. Kulić i don A. Radić te presvij. biskup, koji je svim tečajkama podijelio također svoj pastirski blagoslov.

U Preku su ispitu i zaključku tečaja osim brojnih roditelja, prisustvovali i župnik vič. don A. Banić, gvardijan oo. Trečoredca na Školjiću o. Ign. Mašina, predsjednik župskoga Vijeća Kat. Akcije u Preku g. M. Mašina, duhovnik Orlice u Malom Ižu vič. don J. Luša te predsjednik prečkog Orla i potpredsjednik Krištimirovog Orlovskog Okružja u Šibeniku g. S. Mašina. Pri zaključku su pozdravili tečajke i zadnje im preporuke upravnici: predsjednica SHO gđica M. Stanković, vič. o. D. Sorić, vič. don A. Banić, g. M. Mašina, don A. Radić, vič. don J. Luša, g. S. Mašina i načelnica SHO gđica A. Nasurović.

Prečke Orlice su u zajednici sa prečkim Orlovima 1. i 2. g. u počast vodama i načenicima tečaja priredile vrlo lijepu, uspješnu i dobro posjećenu zabavu, kojom

prigodom je predsjednica Sveze gđica M. Stanković u svom poždravnom govoru živo ocrtala i istekla uzvišenu zadaću orličkoga pokreta.

Ova dva tako uspjela orlička tečaja neka budu čvrsta osnovica i pobuda svim društvima šibenskog Orličkog Okružja za novi rad u ovoj godini, pun obilnosti, poleta i oduševljenja! Bog živi!

Orlica

Osnutak organizacije HPS u Befini

Na Mlado Ljeto ove godine digosmo se mi befinski pučani na noge lagane, okupismo se pod gostoljubivim krovom našega vođe, gdje se bratski izgrlismo i zaželismo jedno drugome sretan početak nove godine. Naš mladi energični vođa ogrlio nas je kao milu braću i zasjekao odvažnom riječju:

Braćo pučani, danas je dan, kad se osnivaju organizacije Hrv. Pučke Stranke. U našem selu mi je još nemamo, a to nam ne služi na čast. Koliki bi se pridružili k nama, da imademo svoju organizaciju, jer razočaran narod uviđa, a uviđet će još i bolje, da mu nema drugdje spasa već u HPS. To je stranka ovih otoka i ovih žala, kao i cijeloga hrvatskog naroda. Pa tko je Hrvat, taj ako se nije izrodio, mora da bude i katolik. A uprav HPS najveća je pobornica ovih dviju naših najvećih svetinja. Zato sada ćemo osnovati organizaciju naše HPS. Ima nas lijepi broj, a dogodine na ovaj dan, budem li živ, kad mi dođete čestitati, mora da vas bude trostruko.

Bez primjedbe odmah je bio izabran odbor: Predsjednik Ante Bilić Markov; potpredsjednik Blaž Bilić p. ose; tajnik Šime Magazin pok. Mate; blagajnik Pero Bilić Antin; odbornici: Roko Filipi, Mate Bilić Blažev, Bertina Jakov i Jakas Jure.

Rastadosmo se oduševljeni ključači našem predsjedniku stranke i dalmatinskom zastupniku g. Stjepanu Bariću te dičnom prvaku naše stranke u Dalmaciji g. dru Anti Dulibiću.

Pučanin

Prva orlovska zabava u Prvić-Luci

22. t. mj. naše orlovske društvo, u proslavu potvrde svojih pravila, održalo je predstavu sa zabavom. Šaroliki program bio je na sveopće zadovoljstvo baš lijepo izveden. Bilo je točaka, gdje je publika zahitjevala i ponovnu izvedbu, poimence kod monologa „Medicina“, koji je tako vješto izveo naraštajac Štampalija Eduard, pak kod „Trubilović na ispitima“, gdje je naraštajac Lučev Mile pokazao svoj upravno glumački talenat. Narod se pohvalno odazvao ovoj orlovske zabavi. Društvo je pozvalo i vlasti te kulturne institucije na ovu priredbu. Neka Bog blagoslovi započeti rad naših Orlova, naše jedine sretno uzdanice! Želimo ih opet vidjeti na pozornici sa prosvjetno-odgojnim programom.

Očevdac

Grozan slučaj u Murteru.

(Posebni dopis „Nar. Straže“.)

18. siječnja 1928.

Danas je ispustio u teškim mukama svoju plemenitu dušu Papeša Kerubin Tomić, koji je do mrtva bio isprebrijan zadrživši pri tome više težih i smrtonosnih ozleđa. Sud u Tijenome je napslo njih petoricu, koji da su ga izbijali i kamenje mu na kuću bacali. U zatvoru se nalaze: Juraga Ante, Juraga Frane, Juraga Vinko, Juraga Vatroslav i Jelić Ive.

Mladarija naša, odveć raskalašena i podana plću, čisto je podivljala, tako da čovjek više nije siguran izaći iz kuće, a da ga zla prigoda ne snade. Po čitave noći se buči i halabuču, pjevaju najemoraležije pjesme, da se i najprostijemu gadi na njih, čini kvar i šteta. Tako je prošlih blagdana mnogima ponestalo kokoši i blaga. Skraćić Ivi su pustili iz kuće prase i na više ga mjesta izbolli nožem, namjerom, da ga ukradu. To isto su učinili i Stanku Juraga.

Pitamo: Dokle će ovo barbarstvo i divljaštvo trajati? Hoće li se već jednom tome stati na kraj? Što radi vlast?

Zašto se strogo ne pazi, da se krčme po zakonu u određeni sat zbljia i zatvareju? Prestala bi tad i ova nedjela, a u našem mjestu bi opet zavladao mir, red i Božji blagoslov!

Vije seljana

ORLOVSKI VJESNIK.

Novi nacrt predavanja. Prošlih dana je razaslan svim orlovskim društvima novi nacrt predavanja za društvene sastanke: „Štampa i Kraljevstvo Kristovo“ po sastavu prof. dra Dragutina Čepulčića. Osim toga razaslane su našim društvima neke upute i informacije sa strane predsjedništva HOS-a i ravnateljstva Društvene Nabavne Zadruge.

Nova godina. Prigodom nove godine preporučamo svim Orlovima i prijateljima Orlovstva novi Orlovski kalendar za g. 1928. Kalendar je sjajnoga formata i sadržava osim kalendarskoga dijela niz članaka o Orlovstvu i orlovskom pokretu. Prikazan je rad Orlovstva u prošloj godini u par članaka. Napose upozoravamo odbore orlovskih društava, da se u kalendaru nalaze i upute o plaćanju državnih taksa na društvene priredbe orlovskih društava.

Orlovska štampa. Predsjedništvo HOS-a nastoji, da u što skorije vrijeme provede neke reforme u „Orlovske Straži“, kako bi ista što više zadovoljavala svoje čitače. Kako naša štampa ovisi isključivo o pretplati i nema nikakvih drugih prihoda, to cijeli problem naše štampe leži u pitanju njenoga proširenja i redovitoga plaćanja pretplate. Prigodom nove godine stavljamo svim pretplatnicima i prijateljima hrvatskog Orlovstva ove misli na srce, potičući ih, da porade oko proširenja orlovske štampe i da nastoje, da se pretplata za naše listove redovitije i tečajke šalje.

Vlasnik, izdavatelj i odgovorni urednik Ante Huljev. - Tisak Pučke Tiskare u Šibeniku - (Predstavnic: Jerolim i Vjekoslav Matačić).

Oglas javne dražbe

Donosi se do javnoga znanja će se u stečaju nad imovinom Horvat, trgov. delikatesa u Šibeniku, dana 31. siječnja tek. god. ulici Kralja Tomislava u Šibeniku sudbenim putem na javnoj dražbi prodavati dućanski namještaj i tavi inventar, i to u cjelini uz nižu ponudu od Dinara 12.167 t. j. polovicu procjenjene vrijedno

Za pregled inventara reflektiraju se mogu obratiti na odvjetnika H. Marina, uprav. stečaj. masa.

U Šibeniku, dne 27. januara 1928.
Dr H. Marina
upravitelj stečajne m

PUČKA TISKARA — ŠIBENIK

Prima na izradbu sve u tiskarsku struku zasijecajuće radnje.

Uvezivanje knjiga i protokola.

Izradba brza i točna.

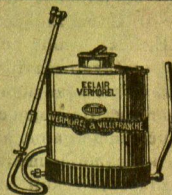
Uz najumjerenije cijene.

SALAMA

prve vrsti nova roba posve zrela dobiva se svagdje. Prva hrvatska izvornica salame, sušena mesa i masi

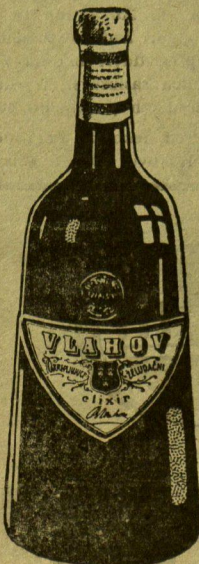
M. Gavrilovića sinovi d. d. Petrinja zastupstvo:

JOSIP JADRONJA ŠIBENIK (Dalmacija)

Originalan francuski ECLAIR VERMOREL je najbolja prskalica na svetu.

Generalno zastupstvo: BARZEL D. D., SUBOTICA Ištite cenovnik! Može se dobiti svagdo.

Ovo je pravi originalni

Vlahov elixir koji okrijepljuje i ozdravljuje kojeg proizvadjja jedino R. VLAHOV

Nagradjen na svim svjetskim izložbama.

Ime VLAHOV i dotična etiketa zakonom su zaštićeni kod svih država svijeta

Tvornica utemeljena godine 1861.

ČUVAJTE SE PATVORINA!

